

Baarmoederontstekingen vaker door Clostridium

René van den Brom, GD

Clostridium-bacteriën zijn geen onbekende ziekteverwekkers voor geitenhouders. We kennen ze als veroorzaker van plotselinge sterfte of bijvoorbeeld diarree. Maar steeds vaker lijken ze ook verantwoordelijk voor baarmoederontstekingen.

Wanneer een geit heeft afgelamerd, is het belangrijk dat de geboorte volledig wordt afgerond. Dat betekent dat naast de vruchten ook de nageboorte zo spoedig mogelijk wordt afgedreven, in elk geval binnen 8 tot 12 uur na het laatste lam. In de dagen volgend op een geboorte is het belangrijk dat de baarmoeder snel gaat inkrimpen en zichzelf opschoot. Wanneer een nageboorte niet snel genoeg wordt afgedreven en/of wanneer een baarmoeder zichzelf niet snel genoeg opschoot, kunnen bacteriën toeslaan en

zorgen voor baarmoederontsteking. De verschijnselen van een baarmoederontsteking bij geiten zijn afhankelijk van de verwekker en van de ernst van de ontsteking. Verschijnselen die bij baarmoederontsteking kunnen worden gezien zijn: koorts, versnelde ademhaling, met de 'staart van huis' staan, kromme rug, opgetrokken buik, vaginale uitvloeiing, algeheel ziek zijn, onvoldoende productie en niet willen vreten. Uiteindelijk kan een dier zelfs sterven aan baarmoederontsteking.

Foto: Wilma Wolters

Gezonde geiten wil iedereen. Ook om baarmoederontsteking te voorkomen is dat belangrijk.

Clostridium-bacteriën

Een vorm van baarmoederontsteking die de laatste jaren steeds vaker lijkt voor te komen is baarmoederontsteking veroorzaakt door Clostridium species (bacteriën) (bron: Monitoring Dierziekten Kleine Herkauwers, GD). Sinds een paar jaar maken melkgeitenhouders melding van sterfte van melkgeiten in de dagen na het aflammeren. De aangedane geiten hebben in de regel zonder problemen afgelamerd. In alle gevallen betrof het oudere melkgeiten die vaak normaal zijn opgestart, maar ernstig ziek zijn geworden binnen 48 uur na de geboorte en niet zijn gevaccineerd tegen Clostridium-bacteriën. De gemelde sterftepercentages onder aflammerende melkgeiten konden oplopen tot 15 tot 20 procent. De behandeling van deze groep zieke melkgeiten slaat slechts zelden aan en veel van de aangedane melkgeiten zullen sterven. Bij sectie kan een forse ontsteking van de baarmoeder worden gezien en de daaruit gekweekte bacteriën zijn Clostridium species.

Mogelijk spelen aandoeningen als slepende melkziekte en melkziekte een rol bij het ontstaan van een baarmoederontsteking door Clostridium-bacteriën. Deze ziekten komen voornamelijk bij oudere geiten voor en dat is mogelijk de reden dat baarmoederontsteking door Clostridium-bacteriën vooral bij oudere melkgeiten wordt gezien. In koppels met baarmoederontstekingen door Clostridium-bacteriën is gebleken dat vaccinatie het optreden van de aandoening spoedig stopt en preventief wordt vaccinatie

voor de start van het aflammerseizoen aanbevolen.

Ook bij schapen

Afgelopen jaar werd deze vorm van baarmoederontsteking voor het eerst in Nederland bij schapen aangetoond. In dat geval kon Clostridium sordellii worden aangetoond als verwekker.

Clostridium veroorzaakt vaker ziekte

Veel geitenhouders kennen de bacteriegroep van Clostridium species als oorzaak van plotselinge sterfte bij opgroeiende lammeren en soms bij geiten, als oorzaak van diarreeproblemen bij de melkgeiten en van nog een aantal minder frequent optredende aandoeningen zoals tetanus. Een aantal van de bacteriën uit deze groep komt normaal in de omgeving en in de darm voor en kunnen toeslaan wanneer er een verstoring in de balans van het rantsoen optreedt. Dit type bacteriën gaat vervolgens gifstoffen produceren, waardoor de doorlaatbaarheid van de darmwand en bloedvaten wordt verhoogd. Uiteindelijk leidt dit tot sterfte.

Behandelen met antibiotica

De behandeling van geiten met baarmoederontsteking bestaat uit het toedienen van antibiotica en het verstrekken van een ontstekingsremmer/pijnstiller. U kunt een baarmoederontsteking bij de geiten (helpen) voorkomen. Gezonde aflammerende geiten, goede voeding en goed toegepaste hygiëne spelen hierin een belangrijke rol. Zie de beide kaders voor meer tips. ✓

Foto: GD

De baarmoeder is open en daar is de roodverkleurde binnenzijde van de baarmoederwand met ontstekingsvocht zichtbaar.

Meer factoren van invloed

Er zijn meerdere factoren die het ontstaan van baarmoederontsteking kunnen beïnvloeden:

- ziekte van het moederdier (bijvoorbeeld slepende melkziekte);
- een abnormale geboorte of een abortus;
- onhygiënisch hulp verlenen;
- het niet of onvolledig afkomen van de nageboorte;
- beschadigingen in de geboorteweg.

Voorkom baarmoederontsteking

Er zijn een aantal zaken die aandacht verdienen als je baarmoederontsteking wilt voorkomen:

- aflammerende geiten dienen gezond te zijn. Zorg voor een goed uitgebalanceerd rantsoen om met name stofwisselingsziekten, maar ook andere aandoeningen te voorkomen;
- grijp zo min mogelijk in bij geboortes. Als ingrijpen echt nodig is, dient dit zo hygiënisch mogelijk te worden gedaan;
- baarmoederontsteking door Clostridium-bacteriën is te voorkomen door geiten in de weken voorafgaand aan het aflammeren te laten vaccineren met een goed werkzaam vaccin tegen Clostridium.